



# Van Rijn - de Bruyn

Fruit-trees ■ Саженцы плодовых деревьев

ПИТОМНИК

ООО "Ван Райн - Де Брюн Украина"



ПИТОМНИК

Van Rijn - de Bruyn BV Голландия



[www.vanrijn-debruyne.com](http://www.vanrijn-debruyne.com)

[irene@urdzik.pl](mailto:irene@urdzik.pl)

Украина, Днепропетровская обл.,  
Никопольский р-н

+38 050 497 61 3

+38 0566 672 49



**"Новини садівництва"**  
щоквартальний  
науково-виробничий журнал  
№2(80), квітень-червень 2013 р.

**Засновники:**

Укрсадвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут помології НААН; Інститут зрощуваного садівництва НААН; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААН

Зареєстрований Держкомвидавом України  
5.03.1994 р., серія КВ 465

**Головний редактор:**

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

**Редакційна колегія:**

доктори с.-г. наук Балабак А.Ф.,  
Бутило А.П., Копилов В.І.,  
Копитко П.Г., Майдебура В.І.,  
Хоменко І.І.; доктор екон. наук  
Непочагенко О.О.; кандидати с.-г.  
наук Рітамельник В.П., Сенін В.В.;  
Цимбровська Л.О., Рибак А.В.

**Номер редагували:**

Дрозд О.О., Личенкова І.О.,  
Цимбровська Л.О.  
Комп'ютерний набір: Мельник І.О.  
Проект обкладинки,  
і верстання: Мельник О.В.

**За використання  
матеріалів  
випускання на "НС"  
обов'язкове**

**Підписка в редакції**

Адреса редакції:  
Абон. скринька 543,  
20305, м. Умань-5  
Черкаської області.  
Сайт: [www.novsad.com](http://www.novsad.com)  
Ел.пошта: [novsad@ukr.net](mailto:novsad@ukr.net)  
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 28.VI.2013  
Формат 60x84 1/16  
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні  
фірми "Есе": 03142, м. Київ,  
пр-т Акад. Вернадського, 34-1

## Зміст

### Захист саду

Захист черешні і вишні.....	2
Післязбиральний захист чорної смородини: польський досвід.....	5

### Розсадництво

Вавіт – підщепи сливи.....	8
"Стеблові" саджанці малини для регульованого врожаю.....	9

### Агротехніка

Механічне проріджування цвіту.....	11
Поетапне хімічне проріджування зав'язі.....	13
Захист від граду, дощу і птахів.....	15
Вирощування малини в закритому ґрунті.....	17
Ожина в закритому ґрунті.....	24

### За рубежом

Вищу продуктивність ягідникам.....	29
Нове у виробництві чорної смородини.....	31

### Нові культури і сорти

Європейські сунічні сортові тренди.....	34
---	----

### Переробка, реалізація

Підготовка холодильника до сезону.....	38
Озонування ягід.....	39

Фото на обкладинці: ожина в плівковому тунелі поблизу Любліна, Польща (фото О.В.Мельника).



# НОВІ КУЛЬТУРИ І СОРТИ

## НОВІ КУЛЬТУРИ І СОРТИ

## ЄВРОПЕЙСЬКІ СУНИЧНІ СОРТОВІ ТРЕНДИ

За матеріалами зарубіжних публікацій та Міжнародного симпозиуму з культури суниць, що відбувся наприкінці вересня 2012 р. в Чезені (Італія).

### Стійкість у торговому обороті

Один з елементів успішної реалізації суниць – висока післязбиральна стійкість ягід – суттєво знижується інфікуванням сірою гниллю, що є причиною найбільших втрат у процесі реалізації. Серед складових високої стійкості ягід – вирощування сортів з щільними плодами, зокрема каліфорнійської селекції, відповідний термін збирання, укладання в тару ягід відповідної якості сортованої під час збирання, охолодження до температури 0°C не пізніше як за годину після збирання (підвищує на 1–1,5 доби стійкість у торговому обороті). Зібрані ягоди ставлять у тіні, запобігаючи швидкому нагріванню. Продукцію охолоджують в автомобілях–рефрижераторах безпосередньо на полі або швидко заповнюють ящиками з суницею малотоннажні автомобілі, одразу транспортуючи її до місця реалізації. Для охолодження ящики з продукцією складають у вигляді тунелю, продуваючи через них холодне повітря й у такий спосіб швидко видаляючи тепло (С. Crisosto).

Розвитку грибкової інфекції запобігають укладанням попередньо охолодженої суниці у плівковий контейнер "Infia" на піддоні, де створюють модифіковану атмосферу зі вмістом 12–20% вуглекислого газу, транспортуючи контейнер з металічними розпірками між піддонами для уникнення їх зсування.

Нова тара різного типу з так званим бічним вентиляванням забезпечує ефективне охолодження, заощаджуючи до третини електроенергії та підвищуючи стійкість ягід у торговому обороті. Тару К 28 з бічним вентиляванням використовують для ягід чорниці у Великобританії. Вона запобігає накопиченню

на стінках краплинної вологи, зокрема 500-грамова тара К 62. Тару без такого вентилявання закривають плівкою з лазерною перфорацією, створюючи в контейнері модифіковану атмосферу й досягаючи вищої стійкості продукції (G. Litwicka).

Останнім часом кращої реалізації суниць досягають запровадженням сортів не лише з привабливим зовнішнім виглядом, а й добрим смаком – запорукою постійної купівлі споживачем продукції не лише за оцінкою зовнішнього вигляду. Значних успіхів у цьому досягли у Великобританії, де реалізаційні ціна ягід в торгівельній мережі суттєво перевищують банани чи яблука. Англійський клімат сприяє вирощуванню привабливих за зовнішнім виглядом нових сортів суниць, наприклад Джубіле зі смачними плодами (S. Dallman).

Споживач все частіше прагне купувати готову до споживання продукцію за вигідною ціною, для чого вдало підходять ягоди, що не вимагають миття. Важлива також гарантія безпечності продукту (сертифікація) та постачання фірмової продукції безпосередньо з господарства–виробника. Все більшу роль звертають на смак ягід в нових маркетингових програмах у США, беручи до уваги не лише важливі для виробника показники врожайності, стійкості до хвороб та витривалості в торговому обороті. Зростає роль екологічної продукції, хоча обсяг її виробництва поки-що незначний (С. Cristo). Світові тренди ринкової пропозиції маркової ягідної продукції визначає американська фірма "Driscoll", запроваджуючи сорти ягідних культур з приватних селекційних програм і співпрацюючи з господарствами–виробниками (R. Endschof).

### Сорти і виробництво

**Бельгія** з валовим збором з відкритого ґрунту 40 000 тонн зменшила насадження суниць протягом останнього десятиріччя з 2400 до 1500 га, з чого 150 га скляних теплиць, немало й під плівковим накриттям, зокрема в тунелях. З 75% обсягом продаж домінує сорт Елсанта, менше Дарселекту (3-5%), а в теплицях для раннього врожаю вирощують Клері і Сонату. Частка ремонтантних сортів близько 14%, з чого половина – за сортом Камаріло, вирощують також Портолу і Шарлотту. Основну масу продукції реалізують з кооперативів, проте отримувані там ціни мало задовольняють виробників, що спричинює розширення торгівлі безпосередньо з садівничих господарств.

**Великобританія** з валовим збором 106 900 тонн з площі 4972 га, з чого 80% у плівкових тунелях, в 2011 р. досягла врожайності 21,5 т/га. В крупних господарствах суницю вирощують на площі 60–140 га, а в субстратах – на 10–40 га. Серед традиційних домінують сорти Елсанта і Соната (40% ринку) та пізньостиглий Елеганс, а серед ремонтантних – Еві II, Еверест, Капрі, Камарілло, Джубіле, Віндзор, Аместі, Світ Іве та Івес Делайт. Важливого значення надають наявності сертифікатів GlobalGAP, SQF тощо, контролюючи залишковий рівень пестицидів й агрохімікатів. Підготовку продукції до реалізації в більшості господарств ведуть сучасні логістичні центри.

**Голландія.** Домінуючий неліцензійний сорт Елсанта вирощують на площі 600–700 га, що становить 64% насаджень суниці. Серед важливих сортів – Соната, Дарселект, Полка, Хоней, Камароза і Флоренце, а в групі ранньостиглих



переважно Клері та невеликі обсяги сортів Румба і Флаір; невелике значення ремонтантних Валор, Ава, Флорін й Альбїон. В центрі "Naktuinbouw" у 1994 р. оцінено 30 сортів, а в 2010 – 140, чимало з інших країн, зокрема Каліфорнії (США).

Хоча останнім часом площа суничних плантацій в Голландії не змінюється, зростають насадження в субстратах, на грядках і в закритому ґрунті (за останнє десятиріччя – на третину, близько 300 га). Число суничних ферм зменшується, а 60% продукції реалізують кооперативи (P. Cieten).

**Іспанія** щорічно продукує більше 300 тис. тонн суниць, переважно в провінції Уелва поблизу Гібралтару, з площею насаджень 6400 га. Значні обсяги експортують кооперативи. Щораз більше суниць вирощують у плівкових тунелях в ґрунті та субстратах, уникаючи проблем з хворобами кореневої системи та застосування недешевих фунгігантів для знезараження ґрунту.

**Італія** продукує суницю майже увесь рік, вирощуючи її в різних кліматичних регіонах і за різноманітними технологіями. Серед найважливіших суничних регіонів – Кампанія з 23% обсягом валового виробництва, Базіліката і Венеція (по 16), Емілія–Романія і Тридент (по 7) та П'ємонт (3%). Перші врожаї збирають на Сіцилії, де в плівкових тунелях домінує сорт Формуна. У Калабрії популярні Камароза (46%) і Ранія (18), в Емілії–Романії – Альба, Клері, Роксана і Тесла, у Венеції – Ева і Роксана. Українських садівників можуть зацікавити сорти з північних провінцій Тридент і П'ємонт, придатні для середньої кліматичної смуги.

Малопривабливі ціни на суницю відкритого ґрунту спричинюють зменшення її площ на півночі країни. Ягоди тут нерідко пошкоджують сонячні опіки чи град. У П'ємонті домінує сорт Альба (50%), Клері й Ароза займають по 10%, Роксана (5), Шугар Лі (3) та Аргентера (2%), випробовують ремонтантні Елсінора, Еві II, Ірма, Монтеррей, Портола та Сан Андреас. У Триденті суницю вирощують у горах вище 1000 м над рівнем моря з домінуванням сортів Елсанта і Мармолада, а також незначну кількість сорту Дарселект (G.Baruzzi).

Рациональний добір сортів регламентується Міністерством сільського господарства й у 2012 р. для північного регіону рекомендовано 18 традиційних – Адрія, Альба, Антеа, Аргентера, Роза, Азія, Клері, Дарселект, Елсанта, Ева, Мармолада, Нора, Королева Еліза, Рекорд, Роксана, Шугар Лі, Тесла й Уніка та чотири ремонтантних сорти – Еві II, Ірма, Портола і Сан Андреас.

Селекцію ведуть консорціями "CIV" з Феррари та "New Fruits" з Чезени. У "CIV" отримано традиційні сорти Мармолада, Клері, Джолі, Делі та ремонтантні Елсіноре, Капрі, Ішчія й Ліноза. Останній вирощують у Великобританії, Бельгії й Голландії, позитивні результати отримано в Польщі. Отримані в "CIV" сорти Рубі та Діп Рубі з привабливим для переробки забарвленням, запахом і смаком та значно меншою від Зенги Зенгани втратою маси під час заморожування. Завдяки значній стійкості до хвороб, їх вирощують з мінімальною хімізацією й відсутністю залишків пестицидів у продуктах переробки (M.Leis).

Одним з найпопулярніших ранньостиглих сортів у північній Європі став Клері селекції "CIV". Випробовуються високопродуктивні ремонтантні – подібний до Клері сорт Вівара з дещо менш солодкими, порівняно з Капрі, плодами та Мурано – стійкий до хвороб з привабливими щільними і солодкими, схожими

на Капрі, ягодами.

Широко використовуються сорти Альба, Роксана й Азія селекції "New Fruits", випробовуються Аліна, Тельма та Луїза. Значна кількість розсади сорту Роксана потрапляє, наприклад, у Польщу. Ягоди сортів Азія чи Сірія високого смаку й ароматні, останній досягає за 10 днів після Альби й цінується виробниками десертних плодів, придатний для виробництва йогурту і соку.

Італійська наукова установа "CRA-FRZ" веде селекцію і підбір сортів суниць для кліматичних зон і рекомендувала виробництву сорти Аргентера, Ева, Ірма і Тесла, а також Гарда, значні насадження якого закладено поблизу Верони. Сорт Гарда чутливий до антракнозу і борошнистої роси і потребує родючих знезаражених ґрунтів, ранньостиглий, плодоносить майже одночасно з сортом Альба. Ягоди конусоподібні, одномірні, у другій половині збору здатні здрибніти, особливо в спекотну погоду, зі щільним м'якушем, досить стійкі до транспорту.

Рекомендований для вирощування в закритому ґрунті сорт Ева врожайний, з крупними стійкими в торговельному обороті плодами. Пізньостиглий сорт Аргентера рекомендовано для екологічних насаджень, а середньостиглий Тесла – для вирощування під накриттям в екологічній культурі (T.Werner).

Завдяки виробництву в різних регіонах та доступності ягід впродовж року реалізація суниць в Італії щорічно збільшується на 2–3%. Споживачі очікують щораз вищої якості продукції в новому упакованні, хоча платити за неї вищу ціну не бажають. У зв'язку з цим виробник пристосовується до ринкових вимог щодо якості, надання сертифікатів та нової тари, зокрема малооб'ємної (A.Gianpetri).

**Німеччина** – найбільший ринок суниць в Європі з постійно зростаючим виробництвом, проте реалізувати тут бельгійську чи голландську продукцію складно. За валового збору 148 000 тонн з площі 13500 га (в 2010 р. середня врожайність склала 11 т/га) третина продукції реалізується безпосередньо з плантації. Неухильно зростає площа насаджень у плівкових тунелях, перевищивши вже 180 га, та вирощування в субстраті на грядках (50 га). З 65% часткою на ринку домінує сорт Елсанта, далі йдуть Дарселект, Хоней і Соната, серед ранніх переважають Клері і Румба, в групі пізніх – Мальвіна і Флоренце, а серед ремонтантних – Еві II, Еві III, Альбїон, Еверест, Сан Андреас, Портола і Флоріне. Стабільний ягідний ринок в Німеччині демонструє добру перспективу щодо реалізації ягід в найближчі роки, особливо місцевого виробництва з найвищою якістю продукції (G.Tolevski).

**Франція** за останнє десятиріччя знизилася виробництво суниць на третину з площею під насадженнями 2900 га. Найважливіші сорти – Гаріквет, Дарселект і Клері, а серед сортів ремонтантних – Шарлота. Займаючи найбільшу в Європі площу, зростає виробництво в субстраті.

### *Література*

1. Werner T. Odmianowe trendy z Włoch // Jagodnik. – 2012. – №12. – С. 46-49.
2. Werner T. O truskawkach w Europie // Jagodnik. – 2012. – №12. – С. 40-44.

*(О.В.Мельник, О.О.Дрозд, І.О.Личенкова)*